

Kimin parma?? tetikte olmal??

Sarah Glatte tetik uyar?lar? ile ilgili tart??malar? inceliyor ve ifade özgürlü?ünü nas?l etkilediklerini soruyor.

WARNING:
Viewer Discretion is Advised.

Anksiyete, kabuslar ve ?iddetli fiziksel tepkiler post travmatik stres bozuklu?unun (PTSB) sadece birkaç belirtisidir. Kad?nlar aras?nda PTSB'nin en yayg?n görölme sebeplerinden biri ise cinsel ?iddete maruz kalm?? olmakt?r. Bunu ya?ayan ki?ilerde istismar?n hat?rlat?lmas? travmatik an?msamalar? tetikleyebilir. Bu ba?lamda, tetik uyar?lar? çevrimiçi makalelerin ba?l??nda ya da giri? paragraflar?nda potansiyel tetikleyici dil ya da imgelere kar?? okuyucuyu uyaran k?sa notlar olarak tan?mlanmaya ba?lam??t?r.

Tetik uyar?lar?n?n ilk olarak internet üzerinde varolan dayan??ma forumlar? ve feminist bloglarda kullan?lmaya ba?land??? söyleniyor. Bu ortamlarda, uyar?lar dü?ünce ve tecrübelerin çekincesiz payla??m?n? sa?lamak için bir amaç olarak görölüyordu ve böylece cinsel ?iddet ma?durlar? ve PTSB'den etkilenmi? ki?iler için 'ifadeyi özgürle?tirmek' anlam?na geliyordu. Bu tart??mal? bir ç?kar?m gibi durmuyor. Okuyucular? onlara zarar verebilecek bir içerikle ilgili uyarman?n neresi yanl?? olabilir?

Ne var ki 2014 y?l?nda tetik uyar?lar?, ifade özgürlü?üne verebilecekleri zarara yönelik korkular

?fade Özgürlü?ü Platformu

Thirteen languages. Ten principles. One conversation.

<https://freespeechdebate.com/tr>

---

sebebiyle Amerika Birle?ik Devletleri'nde ulusal çapta ilgi oda?? oldu. Ülkenin de?i?ik bölgelerindeki birkaç üniversite ö?renci grubu tetik uyar?lar?n?n edebiyat programlar?n?n müfredat ve ders anlat?mlar?nda kullan?lmas? için kampanya düzenledi. New York Times gazetesi ve The New Yorker dergisi gibi etkili yay?nlar k?sa süre içinde konuyu tart??maya ba?lad?lar.

Tetik uyar?lar?na yönelik artan talepler ayn? zamanda kavram?n niteliksel olarak geni?letilmesi üzerine tart??malarla beraber yürüdü. Ço?unlukla cinsel ?iddet veya istismara yönelik içeriklerle ili?kilendirilseler de, baz?lar? (mesela Ohio'daki Oberlin Koleji ö?rencileri) uyar?lar?n “ayr?cal?k ve bask?” olarak nitelendirebilecek “?rkç?l?k, s?n?f ayr?mc?l???, cinsiyetçilik, heteronormatiflik, cisnormatiflik, engellilere yönelik ayr?mc?l?k, sömürgecilik, dini sebeplerle zulüm” gibi konulara da uygulanmas? için ça?r?da bulundu.

Birçok ifade özgürlü?ü savunucusu için bu durum büyük kayg? yaratt?. Tetik uyar?lar?n?n böyle kapsaml? ?ekilde uygulanmas?n?n insanlar?n baz? tür diyaloglardan kategorik olarak kaç?nmalar?na ve bu sebeple hem internet üzerinden hem de üniversite kampüslerinde farklı görüş?lerle kar??la?malar?n? engelleyece?i savunuldu. Bu kayg?lar?n gerçekçili?ini de?erlendirmek kolay de?il. Tetik uyar?lar?n?n savunucular? ise onlar? yiyecek etiketleme ya da film s?n?fland?rmalar?na benzer ?ekilde anlamlandır?yor. Bu anlamda kullan?c?lara maruz kalacaklar? içeri?in uygunlu?unu de?erlendirebilmeleri için bilgi veriyorlar.

Tetik uyar?lar? üzerine tart??malar?n bir olumlu etkisi kamusal söylemde ötekile?tirilmis? gruplar?n ve cinsel ?iddet ma?durlar?n?n daha fazla tan?n?rl?k kazanmas? oldu. ?fade Özgürlü?ü Platformu'nun temel prensibi ki?inin kendini özgürce ifade edebilmesinin sosyal güçle do?rudan ili?kili oldu?unun alt?n? çiziyor. Farklı gruplara yönelik daha fazla fark?ndal?k sahibi olmak ve empati kurmaya çal??mak ifade özgürlü?ünü de güçlendirecektir.

Fakat New Republic dergisindeki bir makalede Jenny Jarvie'nin savundu?u gibi “farklı fikirlere maruz kalmak risk içerir ve onlara uyar?c?lar yap??t?rmak sadece entelektüel ke?if prensibini zay?flat?r.” Ayn? zamanda, tetik uyar?lar? savunmas?z hisseden gruplara faydal? olmay? hedeflese de, kendi “özel, politikle?mi? hassasiyetlerinin” potansiyel tetikleyici olarak kabul edilmesini talep eden farklı gruplar aras?nda bir “yar??a” da neden olabilir.

T?bbi bir aç?dan bak?ld???nda, anksiyete ataklar?na sebep olabilecek kelime, imge, koku ve hatta seslerin listesi PTSD'ye yol açabilecek olaylar kadar geni? ve kapsaml?. Bir yorumcuya göre “bir defa potansiyel travmalar? temel alarak uyar?c?lar kullanmaya ba?lad???m?zda nerede duraca??z? (...) Uyar?lar? uygulaman?n hiçbir rasyonel temeli yok çünkü ‘potansiyel zarar’ sözünün objektif bir ölçüsü yok.”

Tetik uyar?lar? ile ilgili bu tart??mada beni en çok rahats?z eden ?ey daha fazla say?da potansiyel uyar?n?n onaylanma talebi de?il, farklı tür içeriklere tetik uyar?lar? konmas?n?n *dayat?lmas?* talepleri. Baz? gruplar? zarardan korumak için uyar? konulmas?n?n *tercih edilmesi* ile konmaya mecbur olmak aras?nda büyük bir fark var. Özellikle tetik uyar?lar? kullan?m?na yönelik bilimsel

Free Speech Özgürlüğü Platformu

Thirteen languages. Ten principles. One conversation.

<https://freespeechdebate.com/tr>

---

ispatların ya da bunların sınıflandırılması için herhangi bir objektif metodun bulunmadığı bir durumda.

Koruma hakkımız olmadığımız gibi kaygı yaratacak bir içerikle korumamıza da yok. Tetik uyarılar bazı internet forumları ve “tanımlanmış terapi alanları” için değerli bir araç olsa da, kamusal alanda dayatılan düzenlemelerin potansiyel ürpertici sonuçları faydalarından fazlasını basıyor.

Sarah Glatté Free Speech Özgürlüğü Platformu'nda editör yardımcısıdır.

Yayınlandı: May 25, 2015